

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2013. gada 8. maijā *

Personu brīva pārvietošanās — Regula (EEK) Nr. 1612/68 — 12. pants — Dalībvalsts valstspiederīgā šķirts laulātais, kas strādājis citā dalībvalstī — Pilngadīgs bērns, kas mācās uzņēmējā dalībvalstī — Vecāka, kas ir trešās valsts valstspiederīgais, uzturēšanās tiesības — Direktīva 2004/38/EK — 16.–18. pants — Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, pastāvīgās uzturēšanās tiesības — Likumīga uzturēšanās — Uzturēšanās, pamatojoties uz minēto 12. pantu

Lieta C-529/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), London* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 2. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 17. oktobrī, tiesvedībā

Olaitan Ajoke Alarape,

Olukayode Azeez Tijani

pret

Secretary of State for the Home Department,

piedaloties

AIRE Centre.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), tiesneši Dž. Arestis [*G. Arestis*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un Ž. L. da Krušs Vilasa [*J.-L. da Cruz Vilaça*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 13. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Alarape* k-dzes un *Tijani* k-ga vārdā – *Z. Jafferji*, *barrister*,

* Tiesvedības valoda – angļu.

- AIRE Centre vārdā – A. Weiss, legal director, un A. Berry, barrister,
 - Apvienotās Karalistes valdības vārdā – H. Walker, pārstāve, kurai palīdz F. Saheed un B. Kennelly, barristers,
 - Dānijas valdības vārdā – C. Vang, pārstāvis,
 - Eiropas Komisijas vārdā – C. Tufvesson un M. Wilderspin, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 15. janvāra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālo nolēmumu ir par Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/38/EK (OV L 158, 77. lpp., un grozījumi – OV L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1612/68”), 12. panta un minētās Direktīvas 2004/38 16. panta 2. punkta, 17. panta 3. un 4. punkta, kā arī 18. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Alarape* k-dzi un viņas dēlu *Tijani* k-gu, no vienas puses, un *Secretary of State for the Home Department* [Iekšlietu ministrijas valsts sekretāru] (turpmāk tekstā – “*Secretary of State*”), no otras puses, saistībā ar to, ka *Secretary of State* noraidīja viņu lūgumu piešķirt pastāvīgās uzturēšanās tiesības Apvienotajā Karalistē, pamatojoties uz Direktīvu 2004/38.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1612/68

- 3 Regulas Nr. 1612/68 12. pantā, kurš nav to šīs regulas normu vidū, kas ir atceltas ar Direktīvu 2004/38, ir paredzēts:

“Ja dalībvalsts pilsoņa [valstspiederīgā], kas ir vai ir bijis nodarbināts citā dalībvalstī, bērni uzturas tās teritorijā, viņus uzņem vispārējās izglītības, mācekļa un profesionālās izglītības programmās ar tādiem pašiem nosacījumiem kā minētās valsts pilsoņus [valstspiederīgos].

Dalībvalstis atbalsta mēģinājumus dot iespēju šiem bērniem apgūt minētās programmas ar pēc iespējas labākiem nosacījumiem.”

Direktīva 2004/38

- 4 Direktīvas 2004/38 2. pants ar nosaukumu “Definīcijas” ir izteikts šādi:

“Šajā direktīvā:

- 1) “Savienības pilsonis” ir ikviena persona, kurai ir kādas dalībvalsts valstiskā piederība;

2) “ģimenes loceklis”:

a) laulātais;

[..]

c) Savienības pilsoņa, kā arī viņa laulātā vai b) apakšpunktā definētā partnera tiešie pēcnācēji vecumā līdz 21 gadam, kuri ir tā apgādībā [tiešie pēcnācēji, kuri nav sasnieguši 21 gadu vecumu vai ir tā apgādībā];

[..]

3) “uzņēmēja dalībvalsts” ir dalībvalsts, uz kuru pārceļas Savienības pilsonis, lai īstenotu savas brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības.”

5 Minētās direktīvas III nodaļā ar nosaukumu “Uzturēšanās tiesības” ietverts tās 6.–15. pants. 6. pants attiecas uz “tiesībām uzturēties uz laiku līdz trim mēnešiem”.

6 Direktīvas 2004/38 7. pants ar nosaukumu “Tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus” ir izteikts šādi:

“1. Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja:

a) viņi ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas uzņēmējā dalībvalstī; vai arī

b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī; vai arī,

c)

— viņi ir reģistrēti privātā vai sabiedriskā iestādē, ko kredītē [akreditē] vai finansē uzņēmējā dalībvalsts, pamatojoties uz saviem tiesību aktiem vai administratīvo praksi, lai apmeklētu mācības, tostarp arod mācības, un

— viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī un viņi, iesniedzot deklarāciju vai pēc savas izvēles izmantojot līdzvērtīgus paņēmienus, pierāda attiecīgajai valsts iestādei, ka viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem un ka viņi nekļūs par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā; vai arī

d) viņi ir ģimenes locekļi, kas pavada Savienības pilsoni vai ieceļo kopā ar Savienības pilsoni, kurš atbilst a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

2. Uzturēšanās tiesības, kas noteiktas 1. punktā, tiek attiecinātas arī uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts pilsoņi, bet pavada Savienības pilsoni uzņēmējā dalībvalstī vai ieceļo kopā ar viņu, ja šis Savienības pilsonis atbilst 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

3. Šā panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē Savienības pilsonis, kas vairs nav darba ņēmējs vai pašnodarbināta persona, saglabā darba ņēmēja vai pašnodarbinātas personas statusu šādos apstākļos:

a) viņš/viņa uz laiku ir darbnespējīgs(-a) slimības vai nelaimes gadījuma dēļ;

- b) viņš/viņa ir pienācīgi reģistrēts(-a) kā piespiedu bezdarbnieks, bet iepriekš ir bijis(-usi) nodarbināts(-a) ilgāk nekā vienu gadu, turklāt ir reģistrējies(-usies) attiecīgajā nodarbinātības dienestā kā darba meklētājs;
- c) viņš/viņa ir pienācīgi reģistrēts(-a) kā piespiedu bezdarbnieks pēc tam, kad ir beidzies viņa/viņas darba līgums uz noteiktu laiku, kas ir bijis mazāk nekā gads, vai ja viņš/viņa ir kļuvis par piespiedu bezdarbnieku pirmo divpadsmit mēnešu laikā un ir reģistrējies(-usies) attiecīgajā nodarbinātības dienestā kā darba meklētājs. Šādā gadījumā darba ņēmēja statuss saglabājas ne mazāk kā sešus mēnešus;
- d) viņš/viņa sāk arodmācības. Ja vien viņš/viņa nav piespiedu bezdarbnieks, darba ņēmēja statuss saglabājas tikai tad, ja apmācība ir saistīta ar iepriekšējo nodarbinātību.

4. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta d) apakšpunkta un 2. punkta, tikai laulātajam, reģistrētajam partnerim, kas minēts 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā, un apgādībā esošajiem bērniem ir uzturēšanās tiesības kā tāda Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kurš atbilst šā panta 1. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem. Šīs direktīvas 3. panta [1.] punkts attiecas uz viņa/viņas, kā arī viņa/viņas laulātā vai reģistrētā partnera apgādībā esošajiem tiešajiem augšupējiem radniekiem.”

- 7 Direktīvas 2004/38 12. pantā ar nosaukumu “Ģimenes locekļu uzturēšanās tiesību saglabāšana Savienības pilsoņa nāves vai izceļošanas gadījumā” ir noteikts:

“1. Neskarot šā punkta otro daļu, Savienības pilsoņa nāve vai izceļošana no uzņēmējas dalībvalsts neietekmē viņa/viņas ģimenes locekļu uzturēšanās tiesības tajā, ja viņi ir citas dalībvalsts valstspiederīgie.

Pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas attiecīgajām personām jāatbilst 7. panta 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

2. Neskarot šā punkta otro daļu, Savienības pilsoņa nāves dēļ viņa/viņas ģimenes locekļi uzturēšanās tiesības nezaudē, ja viņi nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie un ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī kā ģimenes locekļi vismaz vienu gadu līdz Savienības pilsoņa nāvei.

Pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas attiecīgajām personām ir jāpierāda, ka viņas ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas vai ka viņām ir iztikas līdzekļi, kas ir pietiekami pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai uzturēšanās laikā nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, vai [un] ka viņām ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī, vai ka viņas ir šīm prasībām atbilstīgas personas ģimenes locekļi, kuri jau apmetušies uzņēmējā dalībvalstī. Jēdziens “pietiekami līdzekļi” ir definēts 8. panta 4. punktā.

Šādi ģimenes locekļi saglabā savas uzturēšanās tiesības vienīgi personisku iemeslu dēļ.

3. Savienības pilsonim izceļojot no uzņēmējas dalībvalsts vai nomirstot, viņa/viņas bērni vai tas vecāks, kurš faktiski uzrauga bērnus, neatkarīgi no valstiskās piederības, ja bērni uzturas uzņēmējā dalībvalstī un ir reģistrēti izglītības iestādē, lai tajā mācītos, nezaudē uzturēšanās tiesības, līdz bērni ir pabeiguši mācības.”

- 8 Direktīvas 2004/38 13. pantā ar nosaukumu “Ģimenes locekļu uzturēšanās tiesību saglabāšana šķiršanās, laulības atzīšanas par spēkā neesošu vai reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas gadījumā” ir paredzēts:

“1. Neskarot šā punkta otro daļu, Savienības pilsoņa šķiršanās, laulības atzīšana par spēkā neesošu vai viņa/viņas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto reģistrēto attiecību izbeigšana neietekmē viņa/viņas ģimenes locekļu uzturēšanās tiesības, ja viņi ir kādas dalībvalsts valstspiederīgie.

Pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas attiecīgajām personām jāatbilst 7. panta 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

2. Neskarot šā punkta otro daļu, Savienības pilsoņa šķiršanās, laulības atzīšanas par spēkā neesošu vai 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto reģistrēto attiecību izbeigšanas gadījumā Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, nezaudē uzturēšanās tiesības:

- a) ja pirms šķiršanās pieteikuma iesniegšanas vai tādas procedūras uzsākšanas, kuras rezultātā laulība jāatzīst par spēkā neesošu, vai 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto partnerattiecību izbeigšanas laulība vai reģistrētās partnerattiecības ir ilgušas vismaz trīs gadus, tostarp vienu gadu uzņēmējā dalībvalstī; vai
- b) ja laulātie vai partneri, kas minēti 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā, vienojas, ka laulātais vai partneris, kas nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgais, uzraudzīs Savienības pilsoņa bērnus; vai
- c) ja tas ir pamatots ar īpaši grūtiem apstākļiem, piemēram, persona ir ģimenē notikušas vardarbības upuris, ja vardarbība notikusi laulības vai reģistrēto partnerattiecību laikā; vai arī
- d) ja laulātie vai partneri, kas minēti 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā, vienojas vai tiesas nolēmums paredz, ka laulātajam vai partnerim, kas nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgais, ir tiesības tikties ar nepilngadīgu bērnu, ja tiesa nolēmusi, ka ar bērnu jātiekas uzņēmējā dalībvalstī un tik ilgi, cik vien tas vajadzīgs.

Pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas attiecīgajām personām ir jāpierāda, ka viņas ir darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas vai ka viņām ir iztikas līdzekļi, kas ir pietiekami pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, vai [un] ka viņām ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī, vai ka viņas ir šīm prasībām atbilstīgas personas ģimenes locekļi, kuri jau apmetušies uzņēmējā dalībvalstī. Jēdziens “pietiekami līdzekļi” ir definēts 8. panta 4. punktā.

Šādi ģimenes locekļi saglabā savas uzturēšanās tiesības vienīgi personisku iemeslu dēļ.”

- 9 Direktīvas 2004/38 IV nodaļā ar nosaukumu “Pastāvīgas uzturēšanās tiesības” 16. pants ar nosaukumu “Vispārējs noteikums attiecībā uz Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem” ir izteikts šādi:

“1. Savienības pilsoņiem, kas likumīgi un nepārtraukti ir uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus, ir tiesības pastāvīgi uzturēties šajā valstī. Uz šīm tiesībām nedrīkst attiecināt III nodaļā paredzētos nosacījumus.

2. Šā panta 1. punkts attiecas arī uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie un ir kopā ar Savienības pilsoni likumīgi un nepārtraukti uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus.

3. Uzturēšanās nepārtrauktību neietekmē īslaicīga prombūtne, kas nav ilgāka par sešiem mēnešiem gadā, vai ilgāka prombūtne obligātā militārā dienesta dēļ, vai vienreizēja prombūtne, kas nav ilgāka par divpadsmit secīgiem mēnešiem, svarīgu iemeslu dēļ, piemēram, grūtniecība un dzemdības, nopietna slimība, mācības vai arodmācības, vai norīkojums darbā citā dalībvalstī vai trešā valstī.

4. Tiklīdz pastāvīgas uzturēšanās tiesības ir iegūtas, tās var zaudēt tikai tad, ja prombūtne no uzņēmējas dalībvalsts ir ilgāka par diviem secīgiem gadiem.”

- 10 Ar nosaukumu “Izņēmumi attiecībā uz personām, kas vairs nestrādā uzņēmējā dalībvalstī, un to ģimenes locekļiem” minētās direktīvas 17. pantā ir paredzēts, ka ar noteiktiem nosacījumiem šiem darba ņēmējiem un viņu ģimenes locekļiem piešķir tiesības pastāvīgi uzturēties uzņēmējā dalībvalstī, pirms beidzies piecus gadus ilgs nepārtraukts uzturēšanās laiks.

- 11 Direktīvas 2004/38 IV nodaļas 18. pantā ar nosaukumu “Pastāvīgas uzturēšanās tiesības, ko iegūst konkrēti ģimenes locekļi, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie” ir paredzēts:

“Neskarot 17. pantu, Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, uz kuriem attiecas 12. panta 2. punkts un 13. panta 2. punkts un kuri atbilst minētajos punktos paredzētajiem nosacījumiem, iegūst pastāvīgas uzturēšanās tiesības pēc tam, kad ir legāli [likumīgi] uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus secīgus gadus.”

Apvienotās Karalistes tiesības

- 12 2006. gada Noteikumi par imigrāciju (Eiropas Ekonomikas zona) (*Immigration (European Economic Area) Regulations 2006*, turpmāk tekstā – “2006. gada noteikumi”) stājās spēkā 2006. gada 30. aprīlī, un to mērķis ir transponēt Apvienotās Karalistes tiesībās Direktīvas 2004/38 normas.
- 13 2006. gada noteikumu 10. pantā ir noteikts:

“1) Šajos noteikumos, ievērojot 8. punktu, “ģimenes loceklis, kurš ir saglabājis uzturēšanās tiesības”, ir persona, kas atbilst 2., 3., 4. vai 5. punkta nosacījumiem.

[..]

5) Persona atbilst šī punkta nosacījumiem, ja:

- a) viņa vairs nav personas, kurai ir uzturēšanās tiesības, ģimenes loceklis pēc laulības vai reģistrētu partnerattiecību izbeigšanās ar minēto personu, kurai ir uzturēšanās tiesības;
- b) viņa šīs laulības vai attiecību izbeigšanās brīdī uzturējās Apvienotajā Karalistē saskaņā ar šiem noteikumiem;
- c) viņa atbilst 6. punktā norādītajam nosacījumam un
- d) viņa atbilst vienam no tālāk uzskaitītajiem nosacījumiem:
 - i) pirms procedūras uzsākšanas, kuras rezultātā laulība vai reģistrētas partnerattiecības tiek izbeigtas, ja laulība vai reģistrētas partnerattiecības ilgušas vismaz trīs gadus un ja šajā laikā laulātie vai reģistrētu partnerattiecību partneri uzturējušies Apvienotajā Karalistē vismaz vienu gadu;
 - ii) bijušā personas, kurai ir uzturēšanās tiesības, laulātā vai reģistrētā partnera aizgādībā ir personas, kurai ir uzturēšanās tiesības, bērns;
 - iii) bijušajam personas, kurai ir uzturēšanās tiesības, laulātajam vai reģistrētajam partnerim ir saskarsmes tiesības ar personas, kurai ir uzturēšanās tiesības, bērnu, kurš vēl nav sasniedzis 18 gadus, un tiesa ir noteikusi, ka šīs tiesības ir īstenojamas Apvienotajā Karalistē, vai
 - iv) īpaši sarežģītas situācijas prasa personas uzturēšanās tiesību Apvienotajā Karalistē saglabāšanu, piemēram, ja viņa pati vai kāds cits ģimenes loceklis ir bijis vardarbības ģimenē upuris, kamēr vēl pastāvēja laulība vai reģistrētas partnerattiecības.

6) Šajā punktā paredzētais nosacījums ir, ka persona

a) nav [Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ)] valstspiederīgā, bet, ja viņa būtu EEZ valstspiederīgā, viņa būtu darba ņēmēja vai pašnodarbinātā persona, vai persona, kas gūst līdzekļus iztikai, šo noteikumu 6. panta izpratnē vai

b) ir a) apakšpunktā minētās personas ģimenes loceklis.

[..]”

14 2006. gada noteikumu 15. pantā ar nosaukumu “Pastāvīgās uzturēšanās tiesības” ir noteikts:

“1) Tālāk uzskaitītās personas iegūst pastāvīgās uzturēšanās tiesības Apvienotajā Karalistē:

a) ikviens EEZ valstspiederīgais, kurš ir nepārtraukti uzturējies Apvienotajā Karalistē saskaņā ar šiem noteikumiem piecus gadus;

b) ikviens EEZ valstspiederīgā ģimenes loceklis, kurš pats nav EEZ valstspiederīgais, bet kurš ir nepārtraukti uzturējies Apvienotajā Karalistē pie EEZ valstspiederīgā saskaņā ar šiem noteikumiem piecus gadus;

c) ikviens darba ņēmējs vai pašnodarbinātais, kurš ir pārtraucis savas darba attiecības;

d) darba ņēmēja vai pašnodarbinātā, kurš ir pārtraucis darba attiecības, ģimenes loceklis;

e) ikviena persona, kas bija darba ņēmēja vai pašnodarbinātā ģimenes loceklis, ja

i) darba ņēmējs vai pašnodarbinātais ir miris;

ii) ģimenes loceklis uzturējās pie viņa tieši pirms viņa nāves un

iii) darba ņēmējs vai pašnodarbinātais nepārtraukti uzturējās Apvienotajā Karalistē vismaz divus gadus tieši pirms viņa nāves vai ja nāvi ir izraisījis nelaimes gadījums darbā vai arodslimība;

f) ikviena persona, kas:

i) nepārtraukti uzturējusies Apvienotajā Karalistē saskaņā ar šiem noteikumiem piecus gadus un

ii) kas šī perioda beigās bija ģimenes loceklis, kurš saglabāja uzturēšanās tiesības.

2) Ja reiz pastāvīgās uzturēšanās tiesības, pamatojoties uz šiem noteikumiem, ir iegūtas, tās zaudē vienīgi, ja izbraukšana no Apvienotās Karalistes ilgusi vairāk nekā divus secīgus gadus.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 *Alarape* k-dze un viņas dēls *Tijani* k-gs, abi būdami Nigērijas pilsoņi, ir dzimuši attiecīgi 1970. gada 9. jūlijā un 1988. gada 28. februārī. Pēc tam, kad viņi ieceļoja Apvienotajā Karalistē, viņi 2004. gada jūlijā un 2005. gada augustā saņēma uzturēšanās atļauju attiecīgi kā dalībvalsts valstspiederīgā, kurš strādā citas dalībvalsts teritorijā, laulātā un lejupejs radnieks taisnā līnijā, kurš vēl nav sasniedzis 21 gada vecumu vai ir viņa aizgādībā, un šis atļaujas termiņš tika noteikts 2009. gada 17. februārī.

- 16 Savas uzturēšanās laikā Apvienotajā Karalistē *Alarape* k-dze strādāja ar nepilna laika slodzi kā pašnodarbināta persona ar ikmēneša ienākumiem aptuveni GBP 1600 apmērā. Viņa maksāja nodokļus un sociālās iemaksas.
- 17 *Tijani* k-gs kopš ieceļošanas Apvienotajā Karalistē apmeklēja pilna laika mācības sākotnēji skolā, vēlāk *London Metropolitan University* [Londonas Metropoles universitātē] un visbeidzot – *London South Bank University* [Londonas Dienvidkrasta universitātē]. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas Tiesā dienā viņš oficiāli bija uzņemts Edinburgas universitātē doktorantūras studijās. Būtībā viņš bija paredzējis studiju periodā dzīvot Edinburgā (Apvienotā Karaliste). Laikposmā no 2006. līdz 2008. gadam viņš bija nodarbināts uz nepilna darba laiku.
- 18 Ar 2010. gada 29. janvāra lēmumu *Secretary of State* noraidīja prasītāju pamatlietā lūgumu piešķirt tiesības pastāvīgi uzturēties Apvienotajā Karalistē atbilstoši Direktīvai 2004/38. Tā paša gada 16. februārī *Alarape* k-dze izšķīrās.
- 19 Prasītāju pamatlietā celto prasību par minēto *Secretary of State* lēmumu *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* noraidīja, jo šīs tiesas ieskatā prasītāji pamatlietā nebija pierādījuši, ka viņu ģimenes loceklim, kurš ir Savienības pilsonis, attiecīgajā laikposmā Apvienotajā Karalistē būtu no EK līguma izrietošas tiesības, jo šajā ziņā iesniegtie pierādījumi ļauj konstatēt ieinteresētās personas atbilstību nosacījumam par darba ņēmēja statusu vienīgi attiecībā uz laikposmu no 2004. gada aprīļa līdz 2006. gada aprīlim. Šī tiesa arī noraidīja prasītāju pamatlietā argumentāciju, saskaņā ar kuru, pirmkārt, *Alarape* k-dze esot panākusi savu uzturēšanās tiesību saglabāšanu pēc šķiršanās un, otrkārt, ar šo lēmumu noraidīt viņu lūgumu esot pārkāptas viņu pamattiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību.
- 20 Apelācijas tiesvedībā iesniedzējtiesā par minēto *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)* lēmumu prasītāji pamatlietā pirmoreiz izvirzīja argumentu, kas balstīts uz Regulas Nr. 1612/68 12. pantu.
- 21 Iesniedzējtiesa uzskata, ka *First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)*, iespējams, esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, konkrētajā pamatlietā neizvērtējot Regulas Nr. 1612/68 12. panta iespējamo ietekmi. Šajā ziņā tā norāda, ka šāda ietekme esot bijis jāizvērtē pēc savas ierosmes un ka līdz ar to apstākļi, ka prasītāji pamatlietā uz šo pantu neatsaucās pirmajā instancē, nevar ietekmēt procesu.
- 22 Šajos apstākļos *Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber)*, *London* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Lai vecāks varētu tikt kvalificēts kā “persona, kura faktiski īsteno aizgādību”, tādējādi, ka tā iegūst uzturēšanās tiesības, kuras atvasinātas no bērna, kas sasniedzis 21 gadu vecumu un kas izmanto savas tiesības iegūt izglītību saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68[..] 12. pantu, uzturēšanās tiesībām, vai ir vajadzīgs, lai minētais bērns:
- a) būtu šī vecāka apgādībā,
 - b) dzīvotu šāda vecāka māsaimniecībā un
 - c) saņemtu emocionālu atbalstu no šī vecāka?
- 2) Ja, lai varētu pretendēt uz šādām atvasinātām uzturēšanās tiesībām, vecākam nav jāpierāda, ka ir izpildīti visi trīs iepriekš minētie nosacījumi, vai ir pietiekami pierādīt, ka ir izpildīts tikai viens vai tikai divi no tiem?

- 3) Vai saistībā ar [pirmā jautājuma b) apakšpunktu] var joprojām uzskatīt, ka pilngadīgs bērns, kas mācās, turpina dzīvot kopējā mājsaimniecībā ar savu vecāku (vecākiem), pat ja viņš mācību laikā (izņemot brīvdienas un dažas nedēļas nogales) dzīvo prom no mājām?
- 4) Vai saistībā ar [pirmā jautājuma c) apakšpunktu] ir nepieciešams, lai vecāka sniegtam emocionālam atbalstam būtu īpašs raksturs (t.i., ciešs vai fiziski tuvs), vai ir pietiekami, ka pastāv parasta emocionāla saikne starp vecāku un pilngadīgu bērnu?
- 5) Ja personai ir bijušas atbilstoši Savienības tiesībām piešķirtas uzturēšanās tiesības saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68 [..] 12. pantu uz nepārtrauktu laikposmu, kas ilgāks par pieciem gadiem, vai šāda uzturēšanās ir pietiekama, lai pretendētu uz pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu saskaņā ar Direktīvas 2004/38 [..] IV nodaļu par “pastāvīgajām uzturēšanās tiesībām” un saņemtu uzturēšanās atļauju saskaņā ar minētās direktīvas 19. pantu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmajiem četriem jautājumiem

- 23 Ar saviem pirmajiem četriem jautājumiem, kas ir jāpārbauda kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, kādi nosacījumi bērna, kurš ir sasniedzis 21 gadu vecumu un kurš bija ieguvis tiesības mācīties saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, vecākam ir jāizpilda, lai varētu turpināt izmantot atvasinātās uzturēšanās tiesības atbilstoši šim pašam pantam.
- 24 Pirmkārt, ir jānorāda, ka pilngadības iestāšanās tieši neietekmē bērnam saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, kā to interpretējusi Tiesa, piešķirto tiesību esamību, ņemot vērā, ka gan minētajā pantā paredzētās bērna tiesības uz izglītību, gan ar to saistītās uzturēšanās tiesības atbilstoši to jēgai un mērķim ir spēkā līdz brīdim, kad viņš pabeidz mācības (2010. gada 23. februāra spriedums lietā C-480/08 *Teixeira*, Krājums, I-1107. lpp., 78. un 79. punkts).
- 25 Tādējādi, tā kā saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Regulas Nr. 1612/68 12. panta piemērojamība attiecas arī uz augstāko izglītību, datums, kad bērns beidz studijas, var būt arī pēc viņa pilngadības sasniegšanas (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Teixeira*, 80. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 26 Otrkārt, attiecībā uz atvasinātajām vecāka uzturēšanās tiesībām ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka tad, kad bērniem saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68 12. pantu ir tiesības turpināt mācīties uzņēmējā dalībvalstī, kaut gan vecāki, kuru aizgādībā ir šie bērni, riskē zaudēt uzturēšanās tiesības, ja šiem vecākiem tiek atteikta iespēja viņu bērnu izglītības iegūšanas laikā palikt uzņēmējā dalībvalstī, tas varētu bērniem liegt tiesības, ko viņiem ir piešķīris Savienības likumdevējs (skat. 2010. gada 23. februāra spriedumu lietā C-310/08 *Ibrahim un Secretary of State for the Home Department*, Krājums, I-1065. lpp., 30. punkts).
- 27 Tāpat arī Tiesa jau ir nospriedusi, ka tam, ka attiecīgo bērnu vecāki pa to laiku ir šķīrušies, ka tikai viens no viņu vecākiem ir Savienības pilsonis un ka šis vecāks uzņēmējā dalībvalstī vairs nav migrējošs darba ņēmējs, šajā sakarā nav nozīmes (skat. 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-413/99 *Baumbast un R, Recueil*, I-7091. lpp., 63. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Ibrahim un Secretary of State for the Home Department*, 29. punkts).
- 28 Turklāt attiecībā uz vecāka, kura aizgādībā bija bērns, kas sasniedzis pilngadību un kas izmanto savas tiesības turpināt mācības uzņēmējā dalībvalstī, atvasinātajām uzturēšanās tiesībām, Tiesa jau ir nospriedusi, ka, lai gan principā tiek prezumēts, ka šis bērns spēj pats par sevi parūpēties, tomēr viņa

vecāka uzturēšanās tiesības var pagarināt arī pēc šā vecuma sasniegšanas, ja bērnam, lai turpinātu un pabeigtu mācības, vēl aizvien ir nepieciešama šī vecāka klātbūtne un rūpes. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai tā tas faktiski ir pamatlietā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Teixeira*, 86. punkts).

- 29 Savukārt, ja personai, kurai ir uzturēšanās tiesības, pamatojoties uz Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, vairs nav vajadzīga vecāka, kura aizgādībā viņš bija, klātbūtne un rūpes, lai varētu turpināt un pabeigt mācības uzņēmējā dalībvalstī, šī vecāka atvasinātās uzturēšanās tiesības uzņēmējā dalībvalstī beidzas, minētajam uzturēšanās tiesību ieguvējam sasniedzot pilngadību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Teixeira*, 87. punkts).
- 30 Kā ģenerāladvokāts norādīja secinājumā 35.–37. punktā, tas, vai pilngadīgam bērnam joprojām ir vajadzība pēc sava vecāka klātbūtnes un rūpēm, lai turpinātu un pabeigtu mācības, ir faktiskais jautājums, kas ir jāizvērtē vienīgi valsts tiesai. Šajā ziņā valsts tiesa var ņemt vērā pamatlietas īpašos apstākļus un pazīmes, kas ļautu secināt šādu patiesu vajadzību, tādas kā, piemēram, bērna vecums, dzīvošana ģimenes mājoklī vai vajadzība pēc vecāka finansiāla vai emocionāla atbalsta, lai turpinātu un pabeigtu savas mācības.
- 31 Līdz ar to uz pirmajiem četriem jautājumiem ir jāatbild, ka bērna, kurš ir sasniedzis pilngadību un kurš ir ieguvis tiesības mācīties saskaņā ar Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, vecāks var turpināt gūt labumu no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām atbilstoši šim pašam pantam, ja šim bērnam, lai turpinātu un pabeigtu mācības, vēl aizvien ir nepieciešama viņa klātbūtne un rūpes, kas ir jāizvērtē iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus tajā ierosinātās lietas apstākļus.

Par piekto jautājumu

- 32 Ar piekto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, uzturēšanās laikposmi uzņēmējā dalībvalstī, kas balstīti vienīgi uz Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, neizpildot nosacījumus, lai iegūtu pastāvīgās uzturēšanās tiesības saskaņā ar Direktīvu 2004/38, var tikt ņemti vērā saistībā ar šo ģimenes locekļu pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu šīs direktīvas izpratnē.
- 33 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīva 2004/38 attiecas uz divām atšķirīgām situācijām, kurās Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, var iegūt pastāvīgās uzturēšanās tiesības šīs direktīvas izpratnē. Pirmkārt, saskaņā ar minētās direktīvas 16. panta 2. punktu šī panta 1. punktā minētās pastāvīgās uzturēšanās tiesības ir arī minētajiem ģimenes locekļiem, ja viņi kopā ar šo pilsoni likumīgi un nepārtraukti uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus gadus. Šīs pašas direktīvas 17. pantā ar zināmiem nosacījumiem ir paredzēti izņēmumi attiecībā uz personām, kuras vairs nestrādā uzņēmējā dalībvalstī, un to ģimenes locekļiem. Otrkārt, saskaņā ar Direktīvas 2004/38 18. pantu Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, uz kuriem attiecas šīs direktīvas 12. panta 2. punkts un 13. panta 2. punkts un kuri atbilst šajās tiesību normās paredzētajiem nosacījumiem, iegūst pastāvīgas uzturēšanās tiesības pēc tam, kad ir likumīgi uzturējušies uzņēmējā dalībvalstī piecus secīgus gadus.
- 34 Direktīvas 2004/38 16. panta 2. punkta piemērošanas mērķiem ir jākonstatē, ka Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, pastāvīgās uzturēšanās tiesību iegūšana katrā ziņā ir atkarīga no tā, vai, pirmkārt, šis pilsonis pats atbilst šīs direktīvas 16. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem, un, otrkārt, no tā, vai minētie ģimenes locekļi attiecīgajā laikposmā uzturējušies kopā ar viņu.
- 35 Par nosacījumiem, kuri ir jāizpilda Savienības pilsonim, ir jānorāda, ka attiecībā uz Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punktu Tiesa pēc tam, kad tā izvērtēja šīs direktīvas mērķus un vispārējo un individuālo kontekstu, jau ir nospriedusi, ka likumīgas uzturēšanās jēdziens, kas izriet no šajā tiesību normā ietvertā vārdu savienojuma “likumīgi [...] uzturējušies”, ir jāsaprot kā uzturēšanās,

kas atbilst šajā pašā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem, tostarp tiem, kuri ir paredzēti tās 7. panta 1. punktā, un līdz ar to uzturēšanās, kas atbilst dalībvalsts tiesībām, bet neatbilst šajā 7. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, nevar tikt uzskatīta par “likumīgu” uzturēšanos minētā 16. panta 1. punkta izpratnē (2011. gada 21. decembra spriedums apvienotajās lietās C-424/10 un C-425/10 *Ziolkowski* un *Szeja*, Krājums, I-14035. lpp., 46. un 47. punkts).

- 36 Attiecībā uz Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu šī sprieduma 34. punktā atgādinātais pienākums kopā ar šo pilsoni uzturēties uzņēmējā dalībvalstī attiecīgajā laikposmā nozīmē, ka šiem ģimenes locekļiem vienlaikus ir jābūt uzturēšanās tiesībām saskaņā ar Direktīvas 2004/38 7. panta 2. punktu kā ģimenes locekļiem, kas pavada šo pilsoni vai ieceļo kopā ar viņu.
- 37 No minētā izriet, ka attiecībā uz Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu saskaņā ar Direktīvas 2004/38 16. panta 2. punktu var tikt ņemti vērā vienīgi šo ģimenes locekļu, kuri atbilst tās 7. panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem, uzturēšanās laikposmi.
- 38 Tāpat, atsaucoties uz Direktīvas 2004/38 12. panta 2. punktu un 13. panta 2. punktu, šīs direktīvas 18. pants ierobežo pastāvīgās uzturēšanās tiesības, kuras tas reglamentē, jo, pirmkārt, šādas uzturēšanās tiesības ir vienīgi Savienības pilsoņa ģimenes locekļiem, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie un kuru uzturēšanās tiesības saglabājas šī pilsoņa nāves, šķiršanās, laulības atzīšanas par spēkā neesošu vai reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas gadījumā, un, otrkārt, minētās uzturēšanās tiesības ir pakļautas nosacījumam, ka ieinteresētās personas var pašas pierādīt, ka pirms pastāvīgās uzturēšanās tiesību iegūšanas viņas atbilst tiem pašiem nosacījumiem, kuri norādīti Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta a), b) vai d) apakšpunktā.
- 39 Līdz ar to vienīgi uzturēšanās laikposmi, kuri atbilst Direktīvā 2004/38 paredzētajiem nosacījumiem, var tikt ņemti vērā saistībā ar Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, pastāvīgās uzturēšanās tiesību iegūšanu šīs direktīvas izpratnē.
- 40 Apstāklim, ka Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kurš nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgais, ir uzturējies dalībvalstī, vienīgi pamatojoties uz Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, tātad nevar būt nekādas ietekmes uz pastāvīgās uzturēšanās tiesību iegūšanu Direktīvas 2004/38 izpratnē.
- 41 Šādu secinājumu nevar likt apšaubīt 2010. gada 7. oktobra spriedumā lietā C-162/09 *Lassal* (Krājums, I-9217. lpp.) izdarītais konstatējums, saskaņā ar kuru nepārtrauktas piecus gadus ilgas uzturēšanās laikposmi, kas noritējuši attiecīgajā dalībvalstī pirms Direktīvas 2004/38 transponēšanas datuma saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas bija spēkā pirms šī datuma, ir jāņem vērā saistībā ar pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu atbilstoši šīs direktīvas 16. panta 1. punktam.
- 42 Proti, pirmkārt, kā izriet no šī sprieduma 33.–39. punkta, vienīgi uzturēšanās laikposmi, kas atbilst Direktīvā 2004/38 paredzētajiem nosacījumiem, var tikt ņemti vērā saistībā ar Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu šīs direktīvas izpratnē.
- 43 Otrkārt, ir jānorāda, ka lietā, kurā pasludināts iepriekš minētais spriedums *Lassal*, nebija strīda par to, ka attiecīgajai personai ir bijis “darba ņēmēja” statuss saskaņā ar Savienības tiesībām un ka līdz ar to minētā persona atbilda Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajam nosacījumam.
- 44 Protams, ir taisnība, ka, tā kā lielākā daļa attiecīgās personas uzturēšanās laikposmu attiecīgajā dalībvalstī bija pirms Direktīvas 2004/38, minētie laikposmi varēja būt noritējuši vienīgi “saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kas bija spēkā pirms” šīs direktīvas. Tomēr šāds formulējums iepriekš minētajā spriedumā lietā *Lassal* ir jāsaprot saistībā ar iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, kuri

attiecās nevis uz likumīgās uzturēšanās materiālajiem nosacījumiem Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punkta izpratnē, bet gan uz to, kā vērtējami uzturēšanās laikposmi, kuri atbilst šiem nosacījumiem un kuri noritējuši šajā dalībvalstī pirms minētās direktīvas transponēšanas datuma.

- 45 Savukārt, likumīgas uzturēšanās jēdziens, kurš izriet no Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punktā ietvertā vārdu savienojuma “likumīgi [...] uzturējušies”, pirmoreiz tika analizēts vienīgi iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Ziolkowski* un *Szeja*.
- 46 Turklāt ir jāatgādina, ka, pirmkārt, Direktīvas 2004/38 mērķis ir pārvarēt uz atsevišķām nozarēm vērsto fragmentāro pieeju attiecībā uz brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesībām un veicināt šo tiesību īstenošanu, izstrādājot vienotu tiesību aktu, ar kuru kodificē un groza Savienības tiesību instrumentus, kas ir agrāki nekā šī direktīva, un, otrkārt, saistībā ar uzturēšanās tiesībām uzņēmējā dalībvalstī tajā ir paredzēta pakāpeniska sistēma, kuras rezultātā, būtībā pārņemot dažādos Savienības tiesību instrumentos un pirms šīs direktīvas iedibinātajā judikatūrā paredzētos posmus un nosacījumus, ir radītas pastāvīgas uzturēšanās tiesības (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Ziolkowski* un *Szeja*, 37. un 38. punkts).
- 47 Tādējādi vārdu savienojums “Savienības tiesību akti, kas bija spēkā pirms” Direktīvas 2004/38, par kuru ir runa iepriekš minētā sprieduma lietā *Lassal* 40. punktā, ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz tiesību aktiem, kurus šī direktīva ir kodificējusi, grozījusi vai atcēlusi, un nevis uz tiem, kurus – piemēram, Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, – tā nav skārusi.
- 48 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz piekto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, uzturēšanās laikposmi uzņēmējā dalībvalstī, kas balstīti vienīgi uz Regulas Nr. 1612/68 12. pantu, neizpildot nosacījumus, lai iegūtu uzturēšanās tiesības saskaņā ar Direktīvu 2004/38, nevar tikt ņemti vērā saistībā ar šo ģimenes locekļu pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu šīs direktīvas izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 49 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) **bērna, kurš sasniedzis pilngadību un kurš ieguvis tiesības mācīties saskaņā ar Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/38/EK, 12. pantu, vecāks var turpināt gūt labumu no atvasinātajām uzturēšanās tiesībām atbilstoši šim pašam pantam, ja šim bērnam, lai turpinātu un pabeigtu mācības, vēl aizvien ir nepieciešama viņa klātbūtne un rūpes, kas ir jāizvērtē iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus tajā ierosinātās lietas apstākļus;**
- 2) **Savienības pilsoņa ģimenes locekļu, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, uzturēšanās laikposmi uzņēmējā dalībvalstī, kas balstīti vienīgi uz Regulas Nr. 1612/68, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/38, 12. pantu, neizpildot nosacījumus, lai iegūtu uzturēšanās tiesības saskaņā ar minēto direktīvu, nevar tikt ņemti vērā saistībā ar šo ģimenes locekļu pastāvīgo uzturēšanās tiesību iegūšanu šīs direktīvas izpratnē.**

[Paraksti]